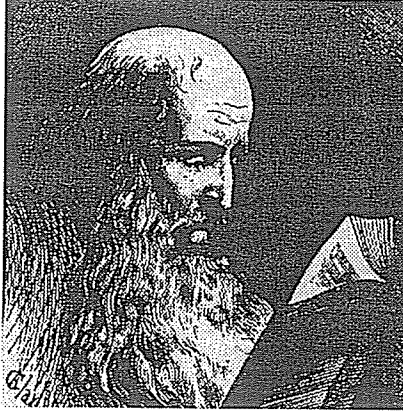

MÜTEFERİKA

Kitabiyat Dergisi Güz 2001/2 • ISSN 1300-6479

Yahya ERDEM	3	<i>Sahhaflar ve Seyyahlar: Osmanlı'da Kitapçılık</i>
Mehmet ŞAHİNKOÇ	19	<i>Sanayi Mecmuası</i>
Murat KORALTÜRK	41	<i>Sanayi Mecmuası ve Dizini</i>
Emin Nedret İŞLİ	65	<i>Eski Harfli Süreli Yayınlar Kataloğuna Zeyl</i>
Fahri SOLAK	79	<i>Doğumunun 150. Yılında Gaspıralı İsmail Bey, Tercüman Gazetesi Bibliyografyası ve Türkçe Yayınlar</i>
Kayhan EMİROĞLU	105	<i>Trabzon'da Çıkmış Kitaplar ve Diğer Yayınlar Üzerine Bir Deneme (1865-1928)</i>
Cüneyd OKAY	123	<i>Muallim Mecmuası</i>
Rahmi Deniz ÖZBAY	133	<i>Alış Veriş Dünyası ve İki Yayın</i>
M. Cüneyd KAYA	145	<i>Cedidcilik Hareketinin İstanbul'daki Sesi: "İslâm Dünyası" Dergisi</i>
Tamer YILDIRIM	169	<i>Felsefe ve İctimaiyat Mecmuası" İndeksi</i>
Şaban BIYIKLI	201	<i>Ulum-ı İktisadiye ve İctimaiye Mecmuası</i>
Hamdi Can TUNCER	217	<i>Anadolu Mecmuası ve Dizini</i>
Murat KORALTÜRK	233	<i>İttihatçıların Sakız'daki Sesi: Tatbikat Gazetesi ve Dizini</i>
Mustafa DUMAN	243	<i>Yeni Yazı İlk Nasreddin Hoca Kitapları III</i>
Mehmet AZİM	249	<i>Çocuk Dostu Dergisi</i>
Y. Doğan ÇETİNKAYA	261	<i>Liberal Sosyalist, İttihatçı Boykot Gazetesi: GÂVE</i>
Hazine-i Evrak	275	

BU SAYIDA DANIŞMA KURULU

M. Nuri Akbayar • Erol Üyepazarcı • Necdet Sakaoğlu
M. Sabri Koz • E. Nedret İşli
Ferda Anaođul

BU SAYININ EDİTÖRLERİ

Murat Koraltürk
Yavuz Selim Karakışla

KATKIDA BULUNANLAR

Cengiz Kahraman
Mehmet Kaya

Fiyatı 10.000.000 TL (KDV Dahil) • Abone koşulları (Yıllık): Yurtiçi 20.000.000 TL
Avrupa- Amerika: 100 \$ • Uçak posta ücreti fiyata dahildir.

Yurtiçi bedelleri İ. Lütfü Seymen adına
Yapı Kredi Bankası Çarşı/ Kadıköy şubesi 0025146-2 no.lu hesaba yatırılabilir.
Yurtdışından abone olmak isteyenler ve Amerika için;
Yapı Kredi Bankası Çarşı/Kadıköy şubesi 3019836-6 no.lu hesaba,
döviz olarak yatırabilirler.
Posta havalesiyle göndermek isteyenler yazışma adresine postalayabilirler.

Baskı tarihi: Aralık 2001
Baskı: Mart Matbaası

Reklam: Arka kapak 500.000.000 TL • İç kapaklar: 400.000.000 TL
İç sayfalar: 200.000.000 TL • Küçük ilanlar pazarlığa tabidir.

MÜTEFERRİKA Kitabiyat Dergisi • Güz 2001, Sayı 20
Sahibi ve Yazışleri Sorumlusu: İ. Lütfü Seymen
Yönetim yeri: MÜTEFERRİKA Dergisi, Mühürdar Cd. 66/5 Kınaytürk Apt, 81320 Kadıköy-İST.
Büro Tel: (0216) 336 47 34 • Fax: (0216) 346 73 52
Yazışma Adresi: Mühürdar Cad. 66/5 Kınaytürk Apt, 81320 Kadıköy - İSTANBUL

Grafik uygulama: Mehmet Kaya -0212. 512 77 56

Rahmi Deniz ÖZBAY*

ALİŞ VERİŞ EVİ VE İKİ YAYINI

Günümüzde büyük alışveriş mağazaları, daha çok müşteri çekebilmek amacıyla kuşe kağıda basılı, göz alıcı renklerle süslü ve üzerinde indirimli fiyatların büyükçe fontlarla dikkati çektiği şirket gazeteleri dağıtırlar. Reklam amaçlı basılan bu nüshalar bugün büyük şehirlerde yaşayan insanlar için yeni bir şeymiş gibidir. Fakat aslında bu yöntem, o kadar da yeni değildir ve geçtiğimiz yüzyılın ilk çeyreğinde İstanbul'da uyanık ve zeki tüccarlar tarafından uygulanmaktaydı. Aşağıda tanıtımı yapılan ve biri bülten diğeri gazete şeklinde çıkan "*Alış Veriş Ev*" i ve "*Türkçe, Arapça, Fransızca Musavver Alış Veriş Mecmuası*"*sı bu yönteme örnek olarak verilebilir.

Sahiplerinin şirketin adıyla neşrettikleri *Alış Veriş Evi*, muhtevası gözden ge-

* Bundan sonra, *Alış Veriş Mecmuası* olarak anılacaktır.

سابق ۱	تاریخ ۱	تاریخ ۲۳ تیسوان ۱۳۴۱ خورشیدی	تاریخ ۱۰ خورشیدی
تاریخ ۲۳ تیسوان ۱۳۴۱ خورشیدی	تاریخ ۱۰ خورشیدی	تاریخ ۱۰ خورشیدی	تاریخ ۱۰ خورشیدی
تاریخ ۱۰ خورشیدی	تاریخ ۱۰ خورشیدی	تاریخ ۱۰ خورشیدی	تاریخ ۱۰ خورشیدی
تاریخ ۱۰ خورشیدی	تاریخ ۱۰ خورشیدی	تاریخ ۱۰ خورشیدی	تاریخ ۱۰ خورشیدی
تاریخ ۱۰ خورشیدی	تاریخ ۱۰ خورشیدی	تاریخ ۱۰ خورشیدی	تاریخ ۱۰ خورشیدی
تاریخ ۱۰ خورشیدی	تاریخ ۱۰ خورشیدی	تاریخ ۱۰ خورشیدی	تاریخ ۱۰ خورشیدی
تاریخ ۱۰ خورشیدی	تاریخ ۱۰ خورشیدی	تاریخ ۱۰ خورشیدی	تاریخ ۱۰ خورشیدی
تاریخ ۱۰ خورشیدی	تاریخ ۱۰ خورشیدی	تاریخ ۱۰ خورشیدی	تاریخ ۱۰ خورشیدی
تاریخ ۱۰ خورشیدی	تاریخ ۱۰ خورشیدی	تاریخ ۱۰ خورشیدی	تاریخ ۱۰ خورشیدی
تاریخ ۱۰ خورشیدی	تاریخ ۱۰ خورشیدی	تاریخ ۱۰ خورشیدی	تاریخ ۱۰ خورشیدی

تاریخ ۱۰ خورشیدی

تاریخ ۱۰ خورشیدی

تاریخ ۱۰ خورشیدی

Musavver-Alış Veriş Mecmuası

hayli tecrübeli oldukları hissi uyanmaktadır. Bu kısa açıklamalarda sonra, yayınların biçim ve içeriklerine dair bilgi vermeye başlayabiliriz.

Alış Veriş Evi ve *Alış Veriş Mecmuası*, yaklaşık 45 gün ara ile çıkmış, Alış Veriş Evi şirketinin farklı amaçlarına hizmet eden iki yayındır. Bunlardan birincisi 15 Mart 1341 [1925] tarihinde yayınlanmıştır. Şirket ile aynı adı taşıyan bu yayın, henüz Mart ayı başlarında kurulmuş olan şirketin bir bülteni niteliğindedir ve şirketin yapacağı işler hakkında ayrıntılı bilgi içermektedir.

İkincisi ise, 23 Nisan 1341 [1925] tarihinde yayınlanmıştır. Bu ise daha çok bir haber gazetesi niteliğini taşımaktadır. *Mecmua*'nın hedefleri arasında bütün dünyadan ve Türkiye'den önemli iktisadî, ticarî, sınaî ve ziraî haberleri okuyularına duyurmak, faydalı yazılara ve tüccarların fikir ve sorunlarına yer vermek vardır. Aynı zamanda Alış Veriş Evi'nin halihazırdaki işlerine dair ilan ve bilgiler de yer almaktadır.

Her iki yayının da ortak özelliği, yayınlandıkları dönem için çok nadir sayılabileceğimiz, ticari bir şirketin faaliyeti olarak çıkmaya başlamaları ve muhtemelen tek sayıdan ibaret kalmalarıdır.

** Benzer bir firma için bkz. Emin Nedret İşli, "Tarakçılar 57'den İstiklal 357'ye Kırmızı Horoz The Coque Rouge", Albüm, Sayı 1, (1998), s. 90-98.

çirildiğinde, Gümrük komisyonculuğu, ihracat ve ithalat, esnafılık, kredi-törlük, acentalık, pazarlamacılık vs gibi ticari alışveriş üzerine kurulu bir müessesesinin reklam organı olarak işlev görmektedir. Alış Veriş Evi'nin, peşin mal satışlarının yanında üç aydan altı aya kadar taksitli satışlar** yapmayı da planladıkları, bir ticaret politikasının olduğu anlaşılmaktadır. Aylık olarak tanzim edeceklerini taahhüt ettikleri -tam rekabet piyasasının önemli bir koşullarından birini böylelikle yerine getirecekleri- emtianın fiyat listeleri neşretme projesi de Alışveriş evinin dikkat çekici bir amacı olarak fark edilmektedir. Anadolu'da kendi ürününü üreten ya da yetiştiren kimselerin de İstanbul'daki bu ürünlerinin satışını üstlenebileceklerini söyleyen şirket sahiplerinin ticari muamele kurallarıyla ilgili resmi beyanlarına bakılırsa bu işte bir

Alış Veriş Evi:**a) Kimlik bilgileri:**

15 Mart 1341 [1925] tarihinde 1 numaralı sayısı yayınlanmıştır. Yayının başlığına eşlik eden "Türk Müessesesi" ile "Peşin ve Veresiye" ifadeleri yanında, kuruluşun amacını da ifade eden "İdareimiz İstanbul'da bulunan ve Avrupa'dan vürud eden umum levazımatı peşin ve veresiye taşraya takdim eder" ibaresi yer almaktadır.

İdare merkezi Galata'da, Tünel yakınında Mertebanî Sokak, Çituri Han, numara 12-13 ve 14'de bulunmaktadır. Telgraf adresi: Baki, Posta Kutusu: Galata 175 olarak belirtilmiştir. Herhangi bir ücret bilgisi yer almaması, bu yayının ücretsiz dağıtılan bir şirket bülteni olarak değerlendirilmesini mümkün kılmaktadır.

b) İçerik Bilgileri:

Yayının ilk sayfasında "İdareimiz Namına Birkaç Söz" [ek:1] başlığı altında, Alış Veriş Evi'nin iktisadî ve ticarî hayata, 1925 senesi Mart başından itibaren başladığı, kurucularının ticaret hayatındaki itibarlarının yüksek olduğu, asıl güçlerini, bu itibar ve müşterilerinin kendilerine verdiği destekten temin ettikleri belirtilmektedir.

Kuruluşun, 3 aydan 6 aya kadar veresiye satışlar yapacağına da bu bölümde değinilmektedir. Ayrıntıları ise; 3. sayfadaki "Peşin ve Taksitle Furuht Edilecek Eşyanın Suret-i Bey ve Şeraiti" [ek: 2] başlığı altında, toplam 10 madde halinde verilmektedir.

Ticaretinin yapılacağı malların cins ve isimleri "İdareimiz tarafından sipariş vukuunda gönderilecek emtiaların cins ve esamisinden bazıları" [ek: 3] başlığı altında geniş bir yelpaze sunmaktadır: Elbiseler, kumaşlar, tuhafiyeler, çarşafklar, kunduralar, mantolar, mobilyalar, döşemelik, mücevherat, eşya-i beytiye, elektrik levazımatı, motorlar, borular, dinamolar, makineler, hurufat, otomobil, sıhhi levazım, musiki aletleri, sinema makineleri, kitaplar, tulumbalar, serpuş, telefon, kırtasiye, resim, tohum, sigara kağıtları, çantalar, tab işleri, fotoğraf, esham ve tahvilat, muhtelif levazımat ve kereste. Her bir başlık altında onlarca kalem mal yer almaktadır. Bu malların fiyat listelerinin de, çok yakında Türkiye ve diğer ülkelerde temin edilebileceği belirtilmektedir.

الیش ویریش اوی

قنداق مؤسسہ

پشین و ویرہ

ادارہ استانبول بورنہ و آذربایجان و روس ایشہ عموم لوزان
پشین و ویرہ نشر و تصدیر ایدہ

مرکز ادارہ

محلہ: توتال الصالحہ سرتانی سوقاں بیوردی خان نوسرو

۱۲-۱۳-۱۴

تلفران آدوسی: بانی

محلہ پوسٹ نومبرس: ۱۷۵

تلفون بک اوغول:

Alış Veriş Evi

Esas itibariyle bu müessese, peşin ve taksitli ticaret, ithalat-ihracat için kurulmuş olan, aynı zamanda ticarî bilgi sağlayan, gümrük ve sigorta işleri ile her çeşit işin takibini yapan, gerektiğinde avans adı altında para da ödünç veren bir komisyoncu niteliği göstermektedir. [ek: 4]

Musavver Alış Veriş Mecmuası:

a) Kimlik bilgileri:

23 Nisan 1341 [1925] tarihinde, Perşembe günü 1. sayısı yayınlanmıştır. Yayın amacı olarak başlığının altında “*Memleketimizin ve bütün cihanın ticarî, iktisadî, sınaî, ziraî hadisatından bahs, tüccarlarımızın tercüman-ı efkârı musavver haftalık gazetedir. Faideli makalata, haklı şikayetlere sayfalarımız açıktır*” ifadesi yer almaktadır.

Satış fiyatı 10 kuruş olan *Mecmua*'nın jeneriğinde imtiyaz sahibi olarak Bakizade, Müdür: Abdülgaffar Vecdi isimleri geçmektedir. İdare merkezi Galata'da, Mertebanî sokak, Çituri Han, numara 12-13 ve 14'de bulunmaktadır. Telgraf adresi: Vecdi, Posta Kutusu: Galata 175, Telefon: Beyoğlu 1959, Abone şartları: Senelik 500, altı aylık 300 kuruştur. İlan tarifi ise: 6 kelimeli her satır için 25 kuruştur.

b) İçerik Bilgileri:

Mecmua'nın; ilk sayfasında, ticari bir müessese olarak Alış Veriş Evi'ne atıf yapılarak, bu müessese sayesinde Türkiye'nin her yerinden elde edilecek iktisadî, ticarî, ziraî ve fennî konuları bütün İslam ülkelerine duyurmak, aynı şekilde oralardan da elde edilecek bilgileri Türkiye'ye bildirerek, her iki tarafın belli başlı tüccar ve komisyoncularını bir araya getirmek amacını taşıdığı, bu nedenle *Mecmua*'nın Türkçe, Arapça ve Fransızca olarak neşrine başlandığı ifade edilmektedir. (Görebildiğimiz Türkçe nüshasıdır.)

Mecmua'nın özellikle yapmak istediği şey, gerek İslam ülkelerindeki ve gerekse Avrupa ülkelerindeki ticari kuruluşlar ile bir ilişki kurmak isteyen Türk müteşebbislerini, bir araya getirmek arzusudur. Bu amaç için bayi ve muhabir olarak çalışmak isteyenlerden, Alış Veriş Evi ile bir an önce temas kurmaları ve çalışma şartlarını öğrenmeleri talep edilmektedir. İktisadî önemi olan her çeşit makalenin de memnuniyetle yayınlanacağı ifade edilmektedir.

İkinci sayfada, Türkiye Ticaret ve Sanayi Bankası'nın açılışı, üçüncü sayfada Akşehir Bankası (İktisat Osmanî Şirketi) hakkında bir yazı yer almakta ve Akşehir Bankası'nın “*Türkiye'de tesis eden ilk millî müessese-i sarrafiye*” olduğu ifade edilmektedir. Aynı sayfada bu sefer İş Bankası'nın İstanbul şubesinin açılışı haber verilmektedir. Dördüncü sayfada ise, Anadolu Sigorta Şirketi'nin kuruluş haberine dair bir yazı ve Alış Veriş Evi'nin, Avrupa'dan istendiği için

Anadolu'dan satın almak istediği mal çeşitleri hakkında bir liste [ek: 5] yer almakta ve bu listenin kompozisyonunda ilginç kalemler göze çarpmaktadır.

Alış Veriş Evi'nin dizini:

"İdaremiz Namına Birkaç Söz", s. 2 (bkz. Ek: 1)

"Peşin Ve Taksitle Furuht Edilecek Eşyanın Suret-i Bey Ve Şeraiti", s. 3 (bkz. Ek: 2)

"İdaremiz Tarafından Sipariş Vukuunda Gönderilecek Emtiaların Cins Ve Esamisinden Bazıları", s. 3-6 (bkz. Ek: 3)

"Alış Veriş Evi", s. 7 (bkz. Ek: 4)

"İdaremise Lüzumu Olan Atideki Mallardan Taşrada Tüccaran Tarafından Namımıza İrsal Olundukda İyi Fiyatlara Mübayaası Gibi Arzu Edenlere de Şerait-İ Mahsusası Mucebince İrsal Olunur", s. 7

"Atideki Mallara Daimî Müşterimiz Vardır. Satın Alırız", s. 8

"Atideki Levazımat Vesairenin Her Hafta Piyasalarını Muamelatta Bulduğumuz Taşra Tüccaranına Bildiririz", s. 8

Alış Veriş Mecmuası'nın dizini:

"Muhterem Okuyucularımıza", s. 1

"Türkiye Ticaret ve Sanayi Bankası'nın Resm-i Küşadı", s. 2

"Akşehir Bankası", s. 3

"Türkiye İş Bankası", s. 3

"Anadolu Sigorta Şirketi", s. 4

"Avrupaca Müessesemizin Tavassutuyla Anadolu'dan Mübayaası Talep Olunan Emtia", s. 4

İlanlar:

"Türk Ticaret ve Sanayi Bankası", ön kapakta

"Avundukzade Biraderler, Manifatura Ticarethanesi", ön kapakta

"Türkiye İş Bankası", arka kapakta

"Osmanlı İtibar-ı Millî Bankası", arka kapakta

"Akşehir Bankası", arka kapakta

Duyurular:

"Alış Veriş Gazetesi, Alış Veriş Evi, Tüccarana, Umum Karilerimize", ön-iç kapakta

"Anadolu Tüccaran-ı Muhteremesine Tavsiyemiz", arka-iç kapakta

EK: 1

İdaremiz Namına Birkaç Söz

Alış Veriş Evi İlk hatve-i say ve gayretini 1925 senesi Mart ibtidasından itibaren saha-i iktisat ve ticarete doğru atıyor.

Kaç senedenberi idaremizin müessisleri geçirdiği hayat-ı ticarete iyi bir nam kazanmış olup istikamet ve suhulet ve selamet-i muamele ile yaşayan ve bu gaye-i ulviyi yaşamayı kendisine güzel bir meslek ittihaz eden *Alış Veriş Evi*'dir.

Alış Veriş Evi bu muvaffakiyetinden mütevellit bir hiss-i gurur ve iftiharla ortaya atılmış ve hakkında raygan buyurulan hiss-i teveccüh ve takdirata istinat eyleyerek bu kere tevsian işe başlamıştır ve bunun nam ve şerefine en büyük kısmı doğrudan doğruya idaremizin şahsiyet-i maneviyesini metin bir kuvve-i itihad ve uhuvvetle meydana getirmiş olan muhterem müşterilerimize ait bulunmaktadır.

İdaremiz veresiye muamelesi ifa etmek isteyen muhterem müşterilerine de teshilat-ı mahsusa olmak üzere 3 ile 6 ay vade ile veresiye muamelatını ifa eder. Bu hususta programımız diğer sahifede görülecektir.

Muhterem müşterilerimize göstermek istediğimiz bu kadar büyük ve mühim teshilatı nazar-ı dikkate alan ihvan-ı zışanımız bizi bu şehrah-ı terakkide devam terğib ve teşvike bezl-i inayet buyuracaklar ve ümit ederiz ki bizi daima derhal infaz olunacak emirler ile müşerref kılacaklardır.

EK: 2

Peşin Ve Taksitle Furuht Edilecek Eşyanın Suret-İ Bey Ve Şeraiti

1 İdaremiz bilumum memalike ithalat ve ihracat muamelatını ifa eder.

2 İdaremizle veresiye muamele ifa etmek arzusunda bulunan zevatın alelusul tüccar veya sermaye sahibi esnaftan muteber bir zatı kefil irae eylemesi lazımdır.

3 İdaremize karşı muamelelerini muntazaman ifa eyleyecek ve taksit-i muayyenelerini her zaman miadında tesviye etmek suretiyle şahslarını izhar-ı ceht idaremize tanıtmış olan zevatın yekdiğerine müteselsilen zamân ve kefaletleri kabul olunur. Şu kadar ki ber minval-i muharrer kefaleti taahhüd edenler eğerçi müddet-i kefalet ve taahhüdlere zarfında kendileri de idaremizle muamele yapmak arzu ederlerse işbu takdirde hariçten ayrıca kefil tedarik etmeleri iktiza eder.

4 Müşteri muayyen olan taksitlerle tediyesi meşrut olan malum mikdar mebaligh için tanzim olunan senedi imza ve kefilane taahhüdü mutazammın olarak tasdik ve tahtim ile kabul ettirdikten sonra tüccar veya esnaf ise mahallî belediyesine veya ticaret odasına memur ise dairesinin müdür-i mesulüne tasdik ettirip idaremize taahhütlü olarak göndermeleri ve idaremiz tedkikat ve tahkikat-ı lazimesini badelikmal derhal arzu olunan levazımatı irsal eder.

5 Taşradaki müşterilerimiz hesaplarını taksitlerin vadesinde hemen posta havalenamesiyle idaremize irsal etmeleri lazımdır.

6 Tediye üç ile altı ay zarfındadır. Haftalık, onbeş günlük, veya aylık tekasite bağlanır. Mesela 5000 kuruşluk bir mübayaaya için nısıfı iki bin beş yüz kuruş siparişle beraber idaremize irsali bakiye kalan iki bin beş yüz kuruşa yüzde on zam edilerek 3 aydan 6 aya taksim ve tahsil olunur.

7 İştirâ olunacak mal bedeli esmanı tediye olundukda esas fatura fiyatı üzerinden yüzde beş iskonto olunur.

8 Taşradan kredi talepleri için doğrudan doğruya idaremize tahriren müracaat iktiza eder. Tahriren vukubulacak müracaat için tasrih ve tesri-i muamelat zımında gerek müşterinin ve gerek kefil olacak zatın isim ve şöhreti ile adresinin vesair izahatın mükemmel ve sarîh surette kaydedilmesi lazımdır.

9 Sipariş edilecek mal her ne cins ve miktarda olur ise olsun fiyatı, toptan fiyat üzerinden fatura gönderilir.

10 İdaremiz büyük miktardaki siparişat için müşterilerine hususî şerait tahdında müfid olmayı arzu eder.

EK: 3

İdaremiz Tarafından Sipariş Vukuunda Gönderilecek Emtiaların Cins Ve Esamisinden Bazıları

ELBİSELER: Erkek kadın, çocuk ve kızlar için yazlık ve kışlık ve hazır ve ısmarlama elbiseler, paltolar, askerî elbiseler, kostümler, pardesüleri, redingot ve bonjur takımları, seyyah, merasim, fanila, av, ispor, futbol, izci, mektep elbiseleri, süvari pantolonları, fırak takımları, suare ve fantazi yelekler, hizmetkar ve iş elbiseleri, yazlık soflar, sadakor elbiseler, kadın kostümleri, mantolar, cihazlık elbiseler, kostüm tayyörleri, entariler, bulüzler, (siparişatta elbise ölçüsü gönderilmelidir) elbiselerde müstesna ve bedii bir zevk ve zerafet his ve seneler geçtikçe de kumaşların letafet metanetine halel gelmez.

KUMAŞLAR: Modaya muvafık yünlü ve ipekli her nevi elbiselik kumaşlar, paltoluk tiftik, yün ve muhtelif renklerde kumaşlar, yazlık pardesülük kumaşlar, fantazi yeleklik parçalar, yazlık ve kışlık muhtelif çizgili pantolonlar, hanımlar için krep damör, jarse, gabardin, velordelan, saten marok, kumaşlar, Bursa ve Hereke ve Fas fabrikalarının kumaşları, Şam ve Hindiyeye kumaşları, saten diraller, sadakorlar, Fransız kumaşları ve basmaları, zefirler, perdelik kumaşlar, yataklık ketenler, kadife kumaşlar, kazmir vesair arzu olunan çeşitler.

TUHAFİYE: Her nevi yünlü, fildekos ve ipekli fanilalar, zefirden, ketenden ve ipekten gömlekler, ispor ve suare gömlekleri, iç çamaşırlar, iç gömlekler, çorap, mendil, baston, şemsiye, korse, beyaz takımlar, cihaz takımları, çocuk takımları, hamam takımları, havlu ve peştemal, süslü gecelikler, sabahlıklar, ceketlikler, işlemeli dekolte ve fantazi don ve gömlekler, işlemeli yatak çarşafı ve takımları, saç tarakları, fil dişi taraklar, fırçalar, manikür takımları, fistolar,

hurclar, düğmeler, manşonlar, hazır ve bağlama kırvatlar, aynalar, her nevi yün iplikler, kanaviçe, dokumalar, kokulu sabunlar, ıtriyat, kadifeden seccade ve masa örtüleri, güderiden ve gallaseden, yünden yazlık ve kışlık eldivenler, kol düğmeleri, çocuklara ve kadınlara, hizmetkarlara mahsus önlükler, yaka, atkı ve el kürkleri, danyeladan, ipekten, krepondan ve müslinden atkılar ve manşonlar ve örme ve yünden mamûl manşolar ve şallar, kuş tüyünden boyun kürkleri, ince ve zarif baş örtüleri, işlemeli masa, tepsi ve çay örtüleri, battaniyeler, atkılar, her nevi iğneler, kaşkorse, zenne için ipekli yünlü ceketler, bulüzlerin envai, kadife ve ipek ve yünlü lunerler, çiçekli baş örtüleri, erkek ve kadın ve çocuklara rob-döşambırılar, kurdele, kadın elbisesine mahsus hurclar, fantazi düğmeler.

ÇARŞAFLIK: Her nevi yünlü, ipekli çarşafıklar, krep döşin, jarse, şarmöz, tafta ve fay çarşafıklar, envai kazzaziye, patiskalar, pazenler, yün müslin basmalar, dantelalar, her nevi asdarlar, hırkalıklar, yerli mamûlatından maşlah, Bağdad ve Şam çarşafıkları.

KUNDURALAR: Hazır ve ısmarlama her nevi erkek ve kadın kız ve çocuklara mahsus kunduralar, mesler, çizmeler, körüklü çizmeler, podlar, iskarpinler, sık terlikler, pantuflular, patikler, kışlık lastikler, getr, dolaklar, bebe ayakkabıları, kundura bağları, ispor kunduraları, kadınlar için zarif, işlemeli, muhtelif çeşitlerde iskarpinler, düğün iskarpinleri, beyaz ve sarı fotinler ve iskarpinler.

MANTOLAR: Her çeşitte kürklü mantolar, kuzu derisinden kürklü mantolar, kadife mantolar, çocuklara kürklü ve kürksüz her renkte kışlık mantolar.

MOBİLYALAR: Her nevi muhtelif ağaçlardan mamul mobilyalar, salon yatak ve yemek odası takımları, sandalyeler, ipekli kadifeden koltuklar, lavabo, aynalar, dolaplar, karyolalar, maroken yazıhane takımları, sigaralıklar, kanape ve minderler, oyun masası, bahçe iskemle ve koltukları.

DÖSEMELİK: Yünlü, ipekli, kadifeden döşemelik kumaşlar, tüller, istorlar, kalın ve ince muşambalar, linolevem, halılar, kadife ve yünlü keten, tül, cicim perdeler, paspaslar.

MÜCEVHERAT: Her nevi mücevherat, rengarenk taşlar, saatler, küpeler, yüzükler, pantontifler, inciler, gerdanlıklar, madalyon, ziynet altınlar, platin, altın ve gümüş, altın köstekler, bilezikler.

EŞYA-İ BEYTİYE: Bakır ve alüminyum yemek takımları, çini ve porselen takımlar, billur şişe-i saksonya, madenî eşya, kahve fincanları, karpuzlu lambalar, şerbet takımları, çini ve porselen takımları, çatal ve bıçak, çay ve tatlı takımları, yemek sobaları, yemek havluları, sofrta örtüleri, peçeteler, matbah bezleri, çini ve dökme sobalar, salamander sobaları, gaz sobası, kalorifer, banyoluklar ve takımları, bilumum züccaciye levazımatı.

Elektrik levazımatı: Elektrik motorları ve dinamolar, ampuller, teller, avizeler, abajurlar vesair elektrığe müteallik umum levazımat ile elektrikle su teshin etmek, ütü tütülemek, soba yakmak vesair müteferri levazımatın umumu mevcuttur.

Motorlar: Elektrik, gaz, kömür ve odun ile işler motorlar, deniz motorları, su çıkarır motorlar vesaire..

Borular: Lehimli ve lehimsiz çelik borular, teshin boruları, tabii ve galvanize borular, buhar boruları, su isaline mahsus çelik borular, telefon ve elektrik tellerine ait borular vesaire...

Dinamolar: Muhtelif anperlerde dinamolar.

Makinalar: Fanila ve çorap için Alman, İsviçre ve İngiliz fabrikalarının mamûlatı iğneler, Singer dikiş makinası ve makara iğneleri, matbaa makinaları, ufak ve büyük cinslerde mücellitler için makinalar, ziraat makinaları, traktörler, pamuk, yün ve ipek kozalarına mahsus makinalar, telefon makinaları, yağ, peynir, değirmen, boza döndürme, kuluçka, bisküvi ve şeker imaline mahsus makinalar, harman makinaları, kalbur makinaları.

Hurufat: Her lisandan muhtelif puntolarda yazılar, çizgiler, cetveller, çiçekler vesaire...

Otomobil: Kamyon, kamyonet, lüks otomobiller, motosiklet, bisiklet, arabalar, çocuk arabaları, eğer takımları, araba koşumları, üzengi, kırbaç, eşya-i rikabiye, otomobil ve arabalara mahsus umum levazımat.

Sihhî levazımat: Bilumum mevad-ı ispençiyari, sihhî ve kimyevî levazım-ı sihhiye ve müstahzarat-ı kimyeviye, yerli ve memalik-i ecnebiye müstahzaratı, maden suları, alat-ı cerrahiye, fennî gözlükler, kauçuktan mamul bilcümle edevat, karın ve kasık bağları, lastik çoraplar, hususi itriyat, Paris'in en müntahab itriyatı, losyonlar, yüz tuvaleti levazımı, kozmetikler, hurdebin, mikroskop ve emsali alat-ı snaiye, dişçilik alat ve edevatı.

Musiki [aletleri]: Her nevi alat ve edevat-ı musikiye, ud, keman, kanun, mandolin, gramofon ve plakların envai, kırışler, fifreler, nota defterleri, matbu fasıllar, şarkılar, tranpet, davul, büklü [?] ve kamış, elektrikli piyanolar, otomatik piyano, büyük borulu org, armonyum vesaire...

Sinema [makinelere]: Haneler için ufak, sinema dairesi için büyük sinema makinaları, projeksiyon, kuvvetli dürbünler, muhtelif fennî, içtimaî, ahlakî, dram ve komik filmler, kömür vesair bilumum sinema alat ve edevatı.

Kitaplar: Asar-ı diniye, sahafîye asarı, tarihî, içtimaî, fennî, ahlakî, riyaziyyat, tıp, felsefe, edebiyat, lügat ve kamus, kavanin, ziraat, milli ve tercüme roman ve hikayeler, tiyatro, asar-ı askeriye, bilumum haritalar ve mektep kitapları.

(Ecnebî asarın cümlesine sipariş kabul olunur)

Tulumbalar: Motorlu ve motorsuz su çıkarır tulumbalar.

Serpuş: Her nevi hasırlı ve hasırsız fesler, püsküller, buhara derisinden her renkte kalpaklar, askeri serpuşlar.

Telefon: Duvar, masa, telefon santrali, teller, fincan vesair bilumum telefon levazımatı.

Kırtasiye: Mektep defterleri ve levazımatı, edavat-ı tersimiye ve hendesiye, devair ve müessesat için defterler, kağıtlar, şapirograf makinaları ve mürekkep-

leri, envai gazete kağıtları, kartonlar, mukavvalar, mürekkepler, tutkallar, vesair bilumum kırtasiye levazımatı, anbalaj kağıdı, duvar kağıdı, saman kağıdı, sünger kağıdı, el işi kağıtları, kopye ve kroki kağıtları, boyalar, Türkçe ve muhtelif ecnebi lisanlarında el yazı makinaları.

Resim: Duvar resimleri ve tabloları, envai çeşit kartpostallar, albümler, yağlı ve sulu boya resim numuneleri, yağlı ve sulu boya edevatı.

Tohum: Çiçek ve sebze, meyve tohumları, her nevi fidanlar, ipek böceği tohumu vesaire.

Sigara kağıtları: Bilumum yerli ve Avrupa'nın sigara kağıtları.

Çantalar: Her şekilde ve boyda çantalar, sanduka, sandukçalar, hasırdan mamul koltuklar, bavullar, seyahate mahsus el çantaları, cüzdanlar, seyahat çantaları, mektep, tuvalet çantaları, bebek sandıkları, tarak ve fırçaları havi çantalar, elbise için bavullar, zarif el çantaları, evrak cüzdanları.

Tab işleri: Her lisan üzerine kartvizit, zarf kağıt, davetiye, kitap ve devair-i resmîye evrak ve cetvelleri, yazıhaneye müteallik evraklar vesair tab olunur.

Fotoğraf: Muhtelif kıt'alarda fotoğraf makinaları, şaseler, kağıt ve camlar, ecza ve bilumum levazımat.

Esham ve tahvilat: İstikraz-ı dahili, düyun-ı muvahhide, Rumeli Demiryolları, sigorta, Tünel, Tramvay, Reji, Bank-ı Osmanî esham ve tahvilatı, ecnebi nukudu, beşi birlik, altın, mecidiye üzerine muamelat-ı sarrafiye.

Muhtelif levazımat: Halı ve seccadeler ve yastık seccadeler, her nevi şallar, Rum samurları ve takımları, çay kadehleri, çaydanlık, Japon, Hindiyeye ve Çin çayları, milli şeker ve şekerlemeler, badem, kurabiye, rahat-ı hulkum, tatlı ve reçeller, Nestle fabrikalarının meşhur çikolataları, attariye mahı, bakkaliye mahı, her nevi kehribar[ı] ağızlık ve tespihler, para kasaları, reçete üzerine sıhhî ve fennî gözlükler, Gorç ve Says, dürbünler, alet-i basriye camları, duvar, masa ve cep saatleri, bilardo, futbol ve edevatı, tenis ve edevatı, tıraş makinesi ve bıçakları, usturalar, makrazlar, her nevi silahlar, tüfekler, saçmalar, portatif her nevi eşyalar, edevat-ı vezniye, nebatî ve madenî renkli boyalar, meyveler ve kurumu yemişler, envai baharat, yağların envai, kereste mamulâtı, eşyayı zücaciye, deri, kösele ve meşinler, hikmet-i tabiiye alet ve edevatları, nargile ve serler ve marpuçlar, tütün, puro, tönbekü, her kıt'ada aynalar ve camlar, her mevsimin çiçekleri, taklit kağıttan mamul çiçekler, şişeler, çocuk oyuncakları, lokomotifler, traktörler, sapanlar, harman ve hasat makineleri, tekerlekler, dingiller, şimendiferlere ait levazımat, çelik ve demir borular, dekovil levazımatı, zatelhareke arabalar, yangın su hortumları, Türkçe ve Fransızca yazı makinaları, her nevi deriler, tiftik, yapağı, pamuk, bağırsak, afyon, haşhaş, mahlep, sahlepe, gül yağı, bal mumu, üzüm, incir, hurma, demirhindi, kaysı, fındık, ceviz, kabak çekirdeği, badem, envai yağlar, sabun, soğan, patates, nohut, pirinç, peynirler, havyar, şamdan takımları, nalbur eşyası, levazım-ı inşaiye, delikli ve deliksiz kerpiç ve her nevi tuğlalar, kum ve çini, çimento, çinko, levazım-ı hırdavatiye, demirciliğe ait

levazımat, çini ve porselen, çinkârî işler, her nevi saç boyaları, tutkal, kalay, balık salamuraları, takma saçlar, ham deriler, kürklük pöstekiler, teneke ve mukavadan her nevi kutular, edevat-ı bahriye, çakmak ve taşları, harir koza ve tohumu, kaput, çuval, kanaviçe, demir saç, çivi, kürek, karfiçe, fennî kol ve bacak ve cihaz korseleri ve sair arzu edilen levazımat tedarik ve temin olunur.

Maden: İşlenmiş bilumum maden imtiyazları ile madenin bulunduğu mahallerde hazır çıkmış bulunan cevherler müessesemizi ehemmiyetle alakadar ettiği gibi sevahile veya vesait-i nakliyyeye yakın işlenmemiş maden dahi müessesemizi alakadar eder.

Kereste: Gümrük haricinden ve gerekse dahilden vuku bulacak büyük ve küçük mikyastaki siparişat derhal kabul olmakla siparişatın temini zımında banka teminatı irae olunur. Ez cümle muhtelif ebatta travers, fiçı, maden ve telgraf direkleri temin olunur.

EK: 4

Alış Veriş Evi

Alış Veriş Evi badema piyasada bulunan levazımatın fiyatlarını mübeyyin mufassal bir cetvel tab ederek bilumum Türkiye memaliki ve bilad-ı ecnebiyeye sevk edecektir. Tüccaran-ı muhteremeye daimi son piyasa cetvelleri irsal eder. Umumî listeden maada her bir levazımatın ayrı ayrı listelerini arzu edenlere on kuruş mukabilinde takdim olunur.

Alış Veriş Evi bilumum emtia ve mahsulat ve zehair üzerine toptan muamele-ı ticariyede bulunur bilumum mallara yüzde iki komisyon zam eder. Siparişatın irsalinde sürat düsturumuzdur. Umum istizah mektuplarının cevapları derhal takdim olunur. Cevap için on kuruş posta ücreti irsal edilmek lazımdır. Sipariş mektuplarının namımıza taahhütü olarak irsal lazımdır. Siparişat bedelleri posta havalenamesiyle, kıymet-i mukaddereli telgraf havalesi, Ziraat Bankası veya diğer bankalar vasıtasıyla irsal lazımdır. Adres ve imzaların açık ve okunaklı yazılması mercudur. Nakliye mesarifi müşteriye aittir. Sipariş olunan mal aynen irsal olunur. Mevcut olmayan bir malı mahallinden getiririz.

Alış Veriş Evi namına Anadolu'dan ve biladı ecnebiyeden gönderilecek her nev'i mevad ve emtia ve mahsulat ve zehairi piyasada iyi fiyata satar ve mal sahibinin menfaati her cihetten gözetilir. İcabında avans verir. Bey ve işтира emirlerini kemal-i istikametle icra eder. Poliçe, çek ve senet bedelleri tahsil olunur.

Alış Veriş Evi gümrük muameleatı, emlak, akar üzerinde muamelatta bulunur ve idarî cihetini deruhde eder. Emlak, akar, mücevherat, halı üzerine para verilir. Parası olupta sağlam ve teminatlî olarak işletmek arzu edenlere vesatet edilir. Harik-hayat ve nakliyat üzerine sigorta muameleatına tavassut olunur. Tedkikat ve istihbarat-ı ticariyede bulunur. Bilumum erbab-ı ticaret ve sınayi hakkında muamelat verir.

Alış Veriş Evi vekalet-i umumiye ifa eder. Taşrada bulunupta gelemeliklerinden İstanbul'da her husustaki muamelelerinin ifası, devair ve müessesatta takip olunacak evrak ve dava süratle neticelendirir. Davalar için memleketimizin en mümtaz dava vekillerine yine müessesemiz kendi mesuliyeti tahtında tavassut eder. Her husustaki vekalet-i umumiye müessese namına yapılmalıdır.

Alış Veriş Evi'ne yazacağınız mektupların cevaplarını ve sipariş edecek mallarınızı dakikası dakikasına elde edersiniz.

EK: 5

Avrupaca Müessesemizin Tavassutuyla Anadolu'dan Mübayaası Talep Olunan Emtia

1 İngiltere için külliyetli miktarda büzülmüş hurda üzüm, incir ve hurmaya ihtiyaç olduğundan ellerinde bu kabil malları bulunan fiyat ve numunelerini şartlarıyla birlikte *Alış Veriş Evi* müdüriyetine göndermeleri rica olunur.

2 İngiltere için, hurda demir, çinko, bakır pirince talip bulunduğumuzdan şart ve fiyatlarını derhal *Alış Veriş Evi* müdüriyetine bildirmeleri rica olunur.

3 Almanya için külliyetli miktarda beyaz ve sarı balmumuna ihtiyaç olduğundan malları bulunanlar derhal numunelerini ve şartlarını *Alış Veriş Evi* müdüriyetine bildirmeleri rica olunur.

4 Hurda kağıt, paçavra, kemik Almanya için mübaya olunacağından bu kabil malları bulunanlar numune ve şartlarını derhal *Alış Veriş Evi* müdüriyetine bildirmeleri.

5 Her nev'i tortular İngiltere için mübaya olunacağından malları bulunanlar derhal *Alış Veriş Evi* müdüriyeti vasıtasıyla şart ve numuneleriyle birlikte müracaatları rica olunur.

6 Her nev'i hurda lastik parçalarına ihtiyaç olduğundan mübaya olunmak üzere şart ve numunelerini *Alış Veriş Evi* müdüriyeti vasıtasıyla bildirmeleri.

7 Büyük mikyasa köpek pisliğine ihtiyaç olduğundan mübaya olunmak üzere şart ve numunelerini *Alış Veriş Evi* müdüriyeti vasıtasıyla bildirmeleri.

8 En iyi cinsten olmak üzere Romanya için külliyetli miktarda çiriş talep olduğundan yedinde mevcut temiz malı bulunanlar numunelerini fiyat ve şart ile birlikte *Alış Veriş Evi* müdüriyeti vasıtasıyla bildirmeleri rica olunur.